

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/151/2017
Identifikačné číslo spisu:	1211211889
Dátum vydania rozhodnutia:	27.03.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Janka Cisárová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:1211211889.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne G. bývajúcej v W., zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Jakub Mandelík, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Heydukova 12, IČO: 47 234 318, proti žalovanej Generali Poist'ovňa, a. s., so sídlom v Bratislave, Lamačská cesta 3/A, zastúpenej SHM PARTNERS s. r. o., so sídlom v Bratislave, Svätoplukova 28, IČO: 47 235 616, o zaplatenie 9 154,21 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 12 C 57/2011, o dovolaniach žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 27. októbra 2016 sp. zn. 3 Co 719/2014 a uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 27. októbra 2016 sp. zn. 3 Co 720/2014, takto

rozhodol:

I. Návrh na prerušenie dovolacieho konania z a m i e t a.

II. Dovolanie žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 27. októbra 2016 sp. zn. 3 Co 719/2014 o d m i e t a.

III. Dovolanie žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 27. októbra 2016 sp. zn. 3 Co 720/2014 o d m i e t a.

IV. Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej tiež „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 9. septembra 2014 č. k. 12 C 57/2011-258 a/ žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 1 652,80 € spolu s úrokom z omeškania 9 % ročne zo sumy 1 652,80 € od 24. decembra 2010 do zaplatenia, trovy konania 549,- €, trovy právneho zastúpenia 1 106,02 € k rukám právneho zástupcu žalobkyne, a to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku, b/ vo zvyšku žalobu zamietol. Súd prvej inštancie vychádzal z toho, že strany uzavreli poisťnú zmluvu o havarijnom poistení č. XXXXXXXXXXXX, ktorej predmetom bolo osobné motorové vozidlo zn. M., EVČ: W. rok výroby 2007. Výkonaným dokazovaním mal za preukázané, že na poistenom motorovom vozidle došlo 6. novembra 2010 k poistnej udalosti, ktorá bola žalovanou likvidovaná ako totálna škoda, kde po ukončení likvidácie žalovaná ustálila poistné plnenie na sumu 4 888,30 € a túto sumu žalobkyni vyplatila. Vzhľadom k výsledkom znaleckého dokazovania podľa súdu

prvej inštancie pre stanovenie výšky poistného nebola určujúcou všeobecná hodnota vozidla v čase poistnej udalosti (5 600,- €) ale rozhodujúcou bola reprodukčná hodnota vozidla v čase poistnej udalosti, ktorá v danom prípade bola 7 344,- €; výšku oprávneného nároku zníženú o hodnotu predajných zvyškov (270,- €), o spoluúčasť 5 % (367,20 €) po zohľadnení už poskytnutého plnenia tak ustálil na 1 652,80 €. S argumentáciou žalobkyne podľa ktorej pri výpočte poistného plnenia treba vychádzať z poistnej sumy, t. j. 15 236,01 € sa nestotožnil. V tejto súvislosti poukázal na všeobecné obchodné podmienky (čl. XI. bod 6) a uviedol, že nepochopenie obsahu poistnej zmluvy, všeobecných obchodných podmienok žalobkyňou nespôsobuje neprijateľnosť zmluvnej podmienky; čl. XI bod 6 VPP HAV 08 nie je neprijateľnou podmienkou, v žiadnom prípade nespôsobuje nerovnováhu v právach a povinnostiach strán. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 3 O.s.p.

2. Okresný súd Bratislava II uznesením z 22. septembra 2014 č. k. 12 C 57/2011-267 uložil žalobkyni povinnosť do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia a/ uhradiť trovy štátu 287,97 € na účet súdu prvej inštancie, b/ zaplatiť žalovanej trovy konania 171,57 €.

3. Krajský súd v Bratislave (ďalej tiež „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 27. októbra 2016 sp. zn. 3 Co 719/2014 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti potvrdil ako vecne správny podľa § 387 ods. 1, 2 CSP. Stotožnil sa so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie. Dospel k zhodnému záveru ako súd prvej inštancie, že pokiaľ žalobkyňa tvrdila, že dohodou o určení poistnej zmluvy došlo k vylúčeniu úpravy VPP HAV 08, robí tak neopodstatnene. Uviedol, že samotné uvedenie sumy nadobúdacej ceny poisteného motorového vozidla bez ďalšieho na takýto odklon nepostačuje. To, že strany si mohli dohodnúť v zmluve podmienky odlišné od VPP HAV 08 a že túto možnosť využili, vyplýva zo samotnej poistnej zmluvy, keď si v nej dohodli, že pre účely tejto zmluvy neplatí čl. XVI. VPP HAV 08 Bonus. Aj táto dohoda a contrario naznačuje, že medzi stranami nedošlo „k dohode k vylúčeniu odškodňovanej zásady poistenia dojednaním poistnej sumy nad poistnú hodnotu, pretože inak by pre nich nebol problém to v zmluve výslovne vyjadriť“. Podľa názoru odvolacieho súdu rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. M Cdo 282/02, publikované v ZSP č. 31/2003 sa na daný prípad nevzťahuje, týmto rozhodnutím sa nerieši otázka dohody poistnej sumy nad poistnú hodnotu veci, najvyšší súd sa v ňom výslovne vyjadril k tomu, že treba rozlišovať medzi poistnou hodnotou a poistnou sumou. Rovnako rozhodnutie Okresného súdu Bratislava II č. k. 15 C 85/2008-129 z 30. mája 2008, potvrdené rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4 Co 220/2008 z 8. apríla 2009 nerieši otázku podstatnú pre toto konanie, ale to, či v prípade dohodnutej časovej hodnoty možno pri určení sumy vychádzať z hodnoty všeobecnej. Žalobkyňa v konaní uvedené netvrdila, tvrdí, že medzi účastníkmi došlo k dohode o plnení v paušálnej sume, určenej v poistnej zmluve. Ani námietku žalobkyne, že ustanovenie čl. XI. bod 6 VPP HAV 08 je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, nepovažoval odvolací súd za dôvodnú. V tomto smere dospel k rovnakému záveru ako súd prvej inštancie, že toto ustanovenie nespôsobuje nerovnováhu v právach účastníkov tejto spotrebiteľskej zmluvy.

4. Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobkyne uznesením z 27. októbra 2016 sp. zn. 3 Co 720/2014 uznesenie súdu prvej inštancie a/ v časti, ktorou bola žalobkyni uložená povinnosť nahradiť štátu trovy konania potvrdil a b/ v časti, ktorou bola žalobkyni uložená povinnosť nahradiť žalovanej trovy konania zrušil.

5. Proti obom rozhodnutiam odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolania.

5.1 Dovolanie smerujúce proti rozsudku odvolacieho súdu odôvodnila poukazom na ustanovenie § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Uviedla, že odvolací súd porušil jej právo na spravodlivý proces tým, že sa náležite nevysporiadal s ňou predostretou argumentáciou, že účastníci konania sa v poistnej zmluve odklonili od tzv. odškodňovacej zásady a dohodli si poistnú sumu, ktorá v čase uzavretia poistnej zmluvy nepochybne prevyšovala hodnotu poistenej hnutelnej veci, a preto napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné, nespĺňa zákonné náležitosti v zmysle ustanovenia § 220 ods. 2 CSP. Podľa jej názoru rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie v jeho zamietajúcej časti, záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu

ešte nebola vyriešená. Uviedla, že súdy oboch inštancií dospeli k nesprávnemu právnemu záveru, podľa ktorého poistenie majetku spočíva na princípe odškodnenia a ten, kto má právo na poistné plnenie by sa mal po jeho prijatí ocitnúť v rovnakej situácii ako pred vznikom poistnej udalosti. Mala za to, že analýzou poistnej zmluvy je možné dospieť k dvom alternatívnym právnym záverom, a to a/ medzi zmluvnými stranami došlo k dohode o tzv. fixnej (paušálnej) výške poistného plnenia v zmysle § 788 ods. 4 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), ktorou vylúčil aplikáciu čl. XI. ods. 6 VPP HAV 08, b/ čl. XI. ods. 6 VPP HAV 08 poistnej zmluvy obsahuje neprijateľnú zmluvnú podmienku. Zdôraznila, že konanie zmluvných strán nebolo contra legem, pričom možnosť dohodnutia určitých modifikácií od dispozitívnej právnej úpravy plne aprobuje nález Ústavného súdu ČR z 13. októbra 2004, sp. zn. III. ÚS 104/04. V danom prípade ak si zmluvné strany v poistnej zmluve na začiatku poistenia dohodli poistnú sumu, ktorá je vyššia ako akákoľvek poistná hodnota poistovanej veci, uvedená hodnota nie je v rozpore so zákonom, ani neodporuje žiadnemu legitímnemu cieľu (zvýšené platby poistného počítaného percentom z dohodnutej poistnej zmluvy kryjú poistné riziko zničenia poistenej veci), došlo týmto osobitnou dohodou zmluvných strán k odklonu od dispozitívnej právnej úpravy. V tomto smere sa s argumentom odvolacieho súdu (bod 41) nestotožnila. Zotrvala na tom, že analogicky sa musí uplatniť princíp určovania výšky poistného plnenia definovaný v rozsudku Najvyššieho súdu SR z 1. mája 2003 sp. zn. M Cdo 282/02, z 24. novembra 1995 sp. zn. 5 Cdo 101/95 a rozsudku Okresného súdu Bratislava II z 30. mája 2008 č. k. 15 C 85/2008-129 v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 8. apríla 2009 sp. zn. 4 Co 220/2008 poukazujúc pritom na to, že uzatvorením havarijného poistenia za podmienok stanovených žalovanou pri ojazdených vozidlách dochádza k nerovnovážnemu postaveniu subjektov poistného vzťahu. Pre prípad, že by dovolací súd dospel k inému záveru zotrvala na tom, že čl. XI ods. 6 VPP HAV 08 je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Dojednanie poistnej sumy nad poistnú hodnotu vozidla v čase poistenia, spolu s odkazom na článok všeobecných obchodných podmienok, ukládajúcim žalovanej povinnosť vyplatiť žalobkyni iba všeobecnú hodnotu vozidla v čase poistnej udalosti, považovala za výrazné zneužitie slabšieho postavenia spotrebiteľa zo strany žalovanej. V tejto súvislosti navrhla položiť Súdnemu dvoru Európskej únie predbežnú otázku, či sa má „čl. 6 ods. 1 smernice rady č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách a čl. 38 Charty základných práv EÚ vykladať v tom zmysle, že im odporuje vnútroštátna právna úprava členského štátu, akou je úprava dotknutá vo veci samej, keď pri ojazdených motorových vozidlách poisťovateľ v zmysle § 2 ods. 3 OZ v spojení s § 788 ods. 1 OZ a § 806 OZ stanoví poistnú sumu vo výške presahujúcej v čase uzavretia poistnej zmluvy poistnú hodnotu motorového vozidla, pričom v neprospech spotrebiteľa následne v prípade totálnej škody motorového vozidla poskytne poistenému (spotrebiteľovi) poistné plnenia iba do výšky všeobecnej hodnoty motorového vozidla v čase škodovej udalosti, hoci počas poistného obdobia inkasuje poistné určené percentom z poistnej sumy rovnajúcej sa nadobúdacej (novej) cene motorového vozidla“. Vzhľadom k uvedenému navrhla v zmysle § 162 ods. 1 písm. c/ CSP konanie prerušiť a podať návrh na začatie prejudiciálneho konania pred Súdnym dvorom EÚ, alternatívne rozsudok odvolacieho súdu a ním potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

5.2 Dovolanie smerujúce proti uzneseniu odvolacieho súdu odôvodnila dovolacím dôvodom podľa § 431 CSP tvrdiac, že súd nesprávnym procesným postupom jej znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP). Odvolaciemu súdu vyčítala, že v rozpore s relevantnou právnou úpravou bola jej uložená povinnosť nahradiť trovy štátu v zmysle § 148 ods. 1 O.s.p. v znení účinnom do 30. júna 2016. Prezentované tvrdenie odvolacieho súdu označila za neprijateľné najmä s poukazom na to, že pokiaľ o trovách konania bolo rozhodnuté podľa § 142 ods. 3 O.s.p. nedošlo k ich pomernému rozdeleniu, žalobkyni nemôže byť uložená povinnosť nahradiť trovy štátu. Vzhľadom k uvedenému navrhla v napadnutej časti uznesenie odvolacieho súdu a tiež ním potvrdené uznesenie súdu prvej inštancie zrušiť.

6. Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu navrhla obidve dovolania odmietnuť ako procesne neprípustné, prípadne, ak by dovolací súd dospel k záveru, že ide o prípustné dovolanie, aby bolo zamietnuté ako nedôvodné. Zároveň požiadala priznať náhradu trov dovolacieho konania.

I.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v prvom rade skúmal, či je dôvodný návrh žalobkyne na prerušenie konania podľa § 162 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 438 ods. 1 CSP.

8. Podľa § 438 ods. 1 CSP na konanie na dovolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak. Podľa § 162 ods. 1 písm. c/ CSP súd konanie preruší, ak podal návrh na začatie prejudiciálneho konania pred Súdnym dvorom Európskej únie podľa medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná; uznesenie o návrhu na začatie prejudiciálneho konania súd bezodkladne doručí ministerstvu spravodlivosti.

9. Konanie pred Súdnym dvorom Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) o predbežnej otázke má povahu osobitného nesporného a medzitýmného konania, v ktorom Súdny dvor má právomoc vydať rozhodnutie o výklade zakladajúcich zmlúv Európskej únie, o platnosti a výklade aktov inštitúcií, orgánov, úradov alebo agentúr Európskej únie, výklade štatútov orgánov zriadených aktom Rady Európskeho spoločenstva. Toto konanie je inštitútom pôsobiacim v záujme integrácie a zachovania jednoty európskeho práva, pretože Súdny dvor v ňom vydáva rozhodnutia o určitých čiastkových otázkach výkladu a platnosti komunitárneho práva, ktoré je potrebné pre rozhodnutie vnútroštátneho súdu vo veci samej.

10. Ustanovenie § 162 ods. 1 písm. c/ CSP ukladá súdu povinnosť prerušiť konanie len vtedy, ak dospel k záveru (rozhodol), že požiada Súdny dvor o rozhodnutie o predbežnej otázke, lebo je potrebné podať výklad komunitárneho práva, ktorý je rozhodujúci pre riešenie danej veci. Vnútroštátny súd nie je povinný vyhovieť každému návrhu účastníka konania na prerušenie konania a postúpenie návrhu Súdnemu dvoru na vydanie rozhodnutia o predbežnej otázke. Zmyslom riešenia predbežnej otázky je zabezpečiť jednotný výklad komunitárneho práva, teda nie rozhodnúť určitý spor, ktorý nemá žiadnu komunitárnu relevanciu a je vo výlučnej kompetencii súdu členskej krajiny. Rozhodnutie o aplikovateľnosti únievého práva (tiež jeho výklade, prípadne jeho platnosti) musí bezprostredne súvisieť so sporom prejednávaným vnútroštátnym súdom, t. j. musí spor determinovať po právnej stránke. Súčasne prejudiciálna otázka nesmie byť zjavne nepodstatná k prebiehajúcemu konaniu, jej možné zodpovedanie musí mať reálny dosah na prebiehajúce konanie. Teda zmyslom riešenia predbežnej otázky nie je rozhodnúť konkrétny spor, ktorý je vo výlučnej kompetencii súdu členskej krajiny, ale zabezpečiť jednotný výklad komunitárneho práva.

11. V danom prípade možno konštatovať, že posúdenie opodstatnenosti žaloby a vyriešenie právnych otázok nastolených v tomto konaní patrí do výlučnej právomoci vnútroštátneho súdu bez potreby prejudiciálneho výkladu (rozhodnutia) Súdného dvora. Súdny nižších stupňov ani nevzťahovali/neinterpretovali na vec právne normy komunitárneho práva, ktoré by si vyžadovali výklad Súdného dvora. To, že poisťná zmluva má právnu povahu spotrebiteľskej zmluvy a že sa v konaní pred súdom poslednej inštancie vyskytne prvok únievého práva akokoľvek relevantný pre daný spor, neznamená ipso facto povinnosť súdu začať konanie o predbežnej otázke. Nie je preto daný žiadny dôvod, pre ktorý by malo byť vyhovené podanému návrhu žalobkyne na prerušenie dovolacieho konania.

II.

12. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie smerujúce proti rozsudku odvolacieho súdu podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či je dovolanie procesne prípustné.

13. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

14. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

16. Žalobkyňa prípustnosť dovolania smerujúceho proti rozsudku v čase jeho podania vyvodzovala z § 420 písm. f/ CSP a súčasne aj z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Následne, po zistení a vyhodnotení účinkov uznesenia veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 19. apríla 2017 sp. zn. 1 VCdo 2/2017, v ktorom bol vyslovený právny názor o neprípustnosti kumulácie dôvodov dovolania podľa § 420 a § 421 CSP, podaním z 3. júla 2017, označeným ako „Konkretizácia dôvodu prípustnosti dovolania“, oznámila, že netrvá na podanom dovolaní v časti odôvodnenej prípustnosťou podľa § 420 písm. f/ CSP.

17. Najvyšší súd v súvislosti so spomínaným podaním žalobkyne poukazuje na ustanovenie § 440 CSP, v zmysle ktorého je dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi tak, ako boli obsahovo vymedzené v dovolaní a ustanovenie § 434 CSP, podľa ktorého dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. Nakoľko predmetné podanie bolo na poštovú prepravu odovzdané až po uplynutí lehoty na podanie dovolania, najvyšší súd na úpravu dovolacích dôvodov v ňom obsiahnutú neprihliadal. Aplikácia ustanovenia § 446 CSP tu podľa názoru najvyššieho súdu neprichádza v úvahu; uvedené ustanovenie totiž upravuje možnosť dovolateľa vziať dovolanie späť (v celom rozsahu alebo čiastočne len z hľadiska rozsahu v akom sa rozhodnutie odvolacieho súdu napáda dovolaním) a na úpravu dovolacích dôvodov sa nevzťahuje.

18. V danom prípade žalobkyňa videla vadu v zmysle § 420 písm. f/ CSP v tom, že na jej skutkovú a právnu argumentáciu uplatnenú v priebehu konania krajský súd nereagoval dostatočne, náležite sa nevysporiadal s ňou predostretou argumentáciou, že účastníci konania sa v poisťnej zmluve odklonili od tzv. odškodňovacej zásady.

19. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

20. S otázkou prípustnosti dovolania, prípustnosť ktorého dovolateľka vyvodzuje z nedostatočného odôvodnenia alebo arbitrárnosti napadnutého rozsudku, sa dovolací súd zaoberá často. Už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala pritom názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmatečnosť rozhodnutia a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná za vlastnosť (vyjadrujúcu stupeň kvality odôvodnenia) rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila (len)

tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie veci. Vada tejto povahy nebola považovaná za dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania. S tým názorom sa stotožnil aj ústavný súd (I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016). Na záse, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá (len) „inú vadu konania“ zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016. Právna veta tohto stanoviska znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže íť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Podstata tohto stanoviska je aktuálna aj za účinnosti CSP.

21. Uvedené stanovisko považuje dovolací súd za plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. Dodáva, že obsah spisu nedáva žiadny podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá časť predmetnej právnej vety, ktorá predstavuje krajinú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). Podľa presvedčenia dovolacieho súdu odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu obsahuje vysvetlenie dôvodov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie. Odvolací súd v súvislosti s potvrdzujúcim výrokom súdu prvej inštancie v jeho zamietajúcej časti odpovedal prečo vyplnením číselného údajá poistnej sumy v poistnej zmluve v sume vyššej ako bola hodnota poistenej veci v čase uzavretia poistnej zmluvy nedošlo k vylúčeniu aplikácie čl. XI. ods. 6 VPP HAV 08 (por. bod 41). V tejto spojitosti dodal, že v konkrétnom prípade sa výška poistného plnenia zo strany poisťovne určuje v závislosti od následkov poistnej udalosti a dohodnutá poistná suma len maximalizuje výšku plnenia poisťovne, sama však nerozhoduje o určení výšky plnenia, pretože výška plnenia sa určuje podľa kritérií obsiahnutých v poistnej zmluve, resp. poistných podmienkach. Týmto odvolací súd zároveň postačujúco reagoval aj na základné námietky žalobkyne týkajúce sa tzv. odškodňovacej zásady. Dovolací súd v tejto spojitosti opätovne pripomína, že za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky.

22. Na podklade vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že prípustnosť dovolania žalobkyne z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nevyplýva.

23. Následne, vychádzajúc z právneho názoru o prípustnosti kumulácie dovolacích dôvodov vysloveného v uznesení veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 21. marca 2018 sp. zn. 1 VCdo 1/2018, ktorým bol prekonaný opačný právny názor vyslovený v jeho skoršom rozhodnutí z 19. apríla 2017 sp. zn. 1 VCdo 2/2017, najvyšší súd pristúpil k posúdeniu dovolania aj z hľadiska ďalšieho uplatneného dovolacieho dôvodu uvedeného v § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

24. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí íť o otázku právnú (nie skutkovú) hmotnoprávnej alebo procesnoprávnej povahy, ktorú odvolací súd riešil a na jej riešení založil svoje rozhodnutie. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

25. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní nevymedzí právnú otázku a nevysvetlí potrebu, aby dovolací súd túto otázku vyriešil, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom,

ktorú otázku a akú jej naliehavosť mal dovolateľ na mysli. V prípade absencie uvedeného dovolací súd nemôže pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešil prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým ani rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá doposiaľ nebola riešená a z tohto pohľadu rozhodnúť o prípustnosti dovolania; v opačnom prípade by uskutočnil dovolací súd prieskum priechiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v Civilnom sporovom poriadku, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK, str. 1382 a rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 28/2017).

26. V danom prípade žalobkyňa, zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom, v dovolaní podrobila kritike skutkové a právne závery súdov (v dovolaní len zopakovala svoje výhrady proti právnemu posúdeniu veci uvedené v odvolaní), nekonkretizovala právnu otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu odvolacieho súdu v dovolaní uviedla iba to, že účastníci konania sa v poistnej zmluve odklonili od tzv. odškodňovacej zásady a dohodli si poistnú sumu, ktorá v čase uzavretia poistnej zmluvy nepochybne prevyšovala poistnú hodnotu hnutelnej veci, uvedené označila za dohodu o fixnej (paušálnej) výške poistného plnenia v zmysle § 788 ods. 4 OZ, ktorou vylúčili aplikáciu č. XI ods. 6 VPP HAV 08. Ani z obsahu dovolania (§ 124 CSP) nemožno s istotou usúdiť, ktorú právne významnú otázku (v danom prípade v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP) mala na mysli. Je potrebné mať na zreteli, že právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v ustanoveniach CSP nedáva žiadny priestor pre uplatnenie domnienok alebo dedukcií dovolacieho súdu alebo jeho dohadov o tom, ktorú z viacerých právnych otázok riešených prvoinštančným a odvolacím súdom mal dovolateľ (jeho advokát) na mysli pri formulovaní dovolania. Iba samotné konštatovanie, že odvolací súd vec nesprávne posúdil, nenapĺňa predpoklady vyplývajúce z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

27. Z uvedeného vyplýva, že dovolanie žalobkyne je vadné v tom, čo bolo pre posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP podstatné (vo vymedzení právnej otázky, ktorá ešte nebola dovolacím súdom riešená); nejde však o vadu, ktorú by sa mal súd pokúsiť odstrániť. Váda dovolania tejto povahy bráni dovolaciemu súdu, aby v danom prípade uskutočnil dovolací prieskum.

28. Najvyšší súd z vyššie uvedených dôvodov dovolanie žalobkyne smerujúce proti rozsudku odvolacieho súdu odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ a f/ CSP.

III.

29. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie smerujúce proti uzneseniu odvolacieho súdu podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či je dovolanie procesne prípustné.

30. Žalobkyňa v tomto dovolaní namietala, že v konaní došlo k vade v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

31. Základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP, je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 CSP, dovolací súd skúma primárne, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ CSP pristupuje dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení. Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ CSP irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo.

32. Dovolanie žalobkyne smeruje proti uzneseniu, ktorým odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvej

inštancie o náhrade trov konania štátu. Uvedené uznesenie nepredstavuje rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej, ale (iba) rozhodnutie procesné. Rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej je totiž rozsudok, ktorým odvolací súd potvrdzuje alebo mení rozsudok súdu prvej inštancie. Pod pojmom „rozhodnutie, ktorým sa konanie končí“ treba rozumieť také rozhodnutie odvolacieho súdu, v dôsledku ktorého sa skončí samotné konanie o veci (vymedzenej v sporovom konaní žalobou) bez toho, aby došlo k jej vecnému prejednaniu na odvolacom súde (napr. o uznesenie odvolacieho súdu o odmietnutí odvolania proti rozsudku súdu prvej inštancie; uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bol zrušený rozsudok súdu prvej inštancie a konanie zastavené; uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvej inštancie o zastavení konania alebo odmietnutí podania atď.). V danom prípade vec bola právoplatne meritórne rozhodnutá rozsudkom odvolacieho súdu (č. l. 303 spisu), ktorý následne uznesením rozhodoval už len o procesnom nároku štátu na náhradu trov konania, pričom odvolací súd predmetným uznesením rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil. Dovoláním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu preto v zmysle podaného výkladu nemožno považovať ani za rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.

33. Dovolací súd preto procesne neprípustné dovolanie žalobkyne smerujúce proti uzneseniu odvolacieho súdu odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP bez toho, aby skúmal, či v konaní došlo k ňou namietanej procesnej nesprávnosti.

IV.

34. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 druhá veta CSP).

35. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.